

„Măritișul după niște cuvinte zise pă-necăciune“

Maria nu și-a cunoscut părinții. La doi ani, a fost luată de bunicii din partea mamei. Tatăl Mariei a murit în războiul din 1916, iar mama, imediat după război, s-a prăpădit, odată cu mulți alții, de tifos. Înțelegând că starea ei de orfană a transformat-o în mână de lucru, aspru exploatată de bunicii dinspre mamă, rămași singuri și fără ajutor din partea copiilor, care erau deja mari și la casele lor, Maria decide să plece de la ei. Acest lucru însemna însă adoptarea singurei soluții posibile și acceptabile – căsătoria:

„De cum am început să merg, am muncit din greu. N-am fost deloc la carte. Umblam cu vitele, aveam boi, la câmp. Am avut o copilărie foarte grea. M-am căsătorit de ambiție, să scap. Ori că mor, ori că trăiesc. N-am mai putut să rezist“.

Deși ambiția a fost cea care a ajutat-o să-și schimbe soarta, Maria nu crede că s-ar fi putut descurca fără voința lui Dumnezeu. Relatarea ei seamănă cu o poveste în care eroina, Maria, trece peste multe obstacole pentru a ajunge la liman. Obstacolele sunt, desigur, bărbații, care și-ar fi dorit o nevastă antrenată la muncă, cu ceva avere și frumușică. Vânată de pretendenți, Maria conferă peripețiilor

tinereții dinaintea căsătoriei amploarea și dramatismul unor acțiuni cascadorești:

„Zicea băieții să merg cu ei. Într-o noapte, de la clacă, unul a sărit la mine și m-a dus spre izvor. Dar eu m-am luptat. Am fugit. Am sărit într-un izvor și a sărit peste mine. Am avut așa o ambiție. Unu' m-a-ncuiat în casă și până la urmă, dacă Dumnezeu a vrut, am scăpat. Era paturi cu vergea de fier groasă. Dumnezeu mi-a dat în minte și am pus mâna pe vergea. Am rupt-o. Zice el: nu mai ieși de-aici. Eram cu el încuiată și era a doua zi de Paște și era și Sfântul Gheorghe. Era gălăgie la oi și el s-a suit pe scară în pod și s-a dus la ele. Eu am fugit și la șosea, m-a ajuns și-a pus mâna pe mine. I-am dat un vânt. Cine mi-a dat putere, dacă nu Dumnezeu? I-am zis: Ce, mă, ofticatele, vrei să vorbești cu mine?... Acasă am găsit-o pe mă-sa și soră-sa. I-am făcut grămadă“.

Bărbatul Maria și l-a ales repede, convinsă că vorbele pe care el i le-a spus vin din suflet și sunt spuse de un om bun, cu care merită să-ți împarți viața:

„Odată m-am dus la Frăsinet și-am tuns oile acolo. Soțul meu era cu surorile lui. Era cel mai mare și ca mine cu opt, nouă ani. Eu aveam șaișpe. Și când am urcat pe-un deal în piept, că mi-oi fi luat legătura cu lână, că nu mi-oi fi luat-o, nu mai știu, uite că nu mai țin minte. Da, a avut niște cuvinte: Am

auzit că tu trăiești rău acolo. Trăiești rău! A zis-o pă-necăciune. A zis-o cu durere mare-n sufletul lui. Asta e milă de mine și așa am socotit-o eu. Eu am trăit sub mâna străinilor. Răposatul m-a ajutat. N-am luat o palmă, o-njurătură. Că asta m-a hotărât. Trăiam greu. La Paște și Crăciun se lua câte-o dublă de pâine. Încolo se mânca turtă. Mâncam mâncare așa, în zeflema. Era lucruri de-astea, de-ale casei“.

Știa despre el că n-avea tată, că mama lui era văduvă de război, rămasă cu șase copii. Compasiunea arătată și faptul că trecuse și el prin necazuri au contat foarte mult în alegerea Mariei și această alegere s-a dovedit până la urmă una bună:

„...era cam țăfnos, auzeam că-i spune mă-sa că cine-o să-l ia pă el, dar eu am trăit foarte bine cu el. N-am știut ce-i palmă și de-a băut ceva câteodată cu oamenii, când venea acasă mai abțiguit spunea că dacă vrei să-mi dai de mâncare, bine, dacă nu, eu mă culc. Bărbatul mi-a fost cea mai apropiată ființă“.

Moartea lui a cufundat-o în singurătate și i-a întărit plăcerea și nevoia de a merge la biserică mai des. Biserica și animalele sunt pentru Maria sprijin în fața singurătății. Dialogul ei are loc fie cu divinitatea, fie cu animalele:

„La biserică-mi place, mă gândesc și vorbesc către Dumnezeu. Acasă stau mult singură. Am oile

astea două. Cu ele mă-nțeleg, cu ele vorbesc. Când mă uit în ochii lor. Dacă strig Zambilica, vine oriunde-o fi, vine sigur la mine“.

„Bomboana-mi aduce pensia și-mi ajunge“

În satul Surani, cea care aduce pensiile oamenilor este Bomboana. Lumea zice că așa a fost ea mângâiată de copil, cu acest nume. Așa că nimeni nu se mai miră de numele ei și nici nu sesizează mirarea străinilor. Pe Bomboana o vezi chinuindu-se să meargă pe tocure, îmbrăcată binișor, conștientă de importanța misiunii ei. Doar aduce oamenilor bani ca să trăiască, mai bine sau mai rău. Demnă, dar nu distantă, Bomboana se oprește la fiecare pensionar câte puțin. Majoritatea îi oferă câte ceva de mâncare – măcar să guste, că are mult drum de făcut! –, de băut sau câte ceva dulce. Oricum, afară este fie foarte cald, fie frig, iar drumul e prost. Nici nu poți să-ți imaginezi că altcineva decât Bomboana ar putea aduce pensiile. Bomboana știe totul despre pensii. Maria se declară mulțumită cu pensia ei. Cheltuieli mari nu are:

„Am în curte de toate, am grădină, am oi, am pomi. Mi-ajunge pensia. Am îmbrăcămintă. Mie lucrul tăvălit nu-mi place. Uite ce de-a lucruri am! Am,

slavă Domnului! Astea-s lucruri de tinerețile mele. Când oi simți că nu mai pot, le dau eu la cineva. Eu le dau. Am două hăinuri, costum, taior și foi. Pardisie. Dac-oi muri iarna, să mă-mbrace cu pardisiu. Nu în rochie. Seamănă a femeie săracă. Să ai îmbrăcăminte mai groasă. Răposatu' a murit când a fost soarta lui, eu mor când mi s-or termina zilele“.

Pentru Maria, viața există numai în dimensiunea ei de comunicare, de relație cu altul, cu semenii sau cu Dumnezeu. Mai presus de orice relație interpersonală se află însă relația personală, intimă și profundă cu divinitatea. Vecina sa, Veta, declara:

„...ea cu Dumnezeu s-a ținut dintotdeauna. Nu a renunțat la el și n-a interesat-o nici ce zice bărbatul, nici ce zice băiatul. Era ceva al ei și și-a văzut de biserică chiar și sub Ceaușescu“.

La rândul ei, Maria afirmă:

„Nu sunt în stare să-i mulțumesc lu' Dumnezeu că uite ce frumusețe am. El e mare și puternic. Ce-o vrea El, asta este. Mi-e frică de Dumnezeu. Dacă dă Dumnezeu ploaie și pace, atunci e de toate. Cum o vrea El...“.

Se poate afirma că identitatea ei personală se manifestă în raportarea la divinitate, definind și justificând pentru sine propriul ei destin. Mai întâi există relația ei cu Dumnezeu. Identitatea interpersonală este determinată de viața propriu-zisă, viața pe pământ. Socialul, ca și politicul, nu există decât

în expresia lor interpersonală și în experiențele comunitare: participare la nunți, botezuri, înmormântări, sărbători religioase și Hramul bisericii, care, așa cum am arătat, sunt evenimente colective în care socialul și religiosul se îmbină. Binele colectiv, determinând binele personal, este rezultatul unor relații interpersonale pozitive, cu încărcătură afectivă:

„Când sunt sărbători, ne-mpărțim, ne ducem la vecini, la prieteni. De sărbători, ne cinstim și noi, ne omenim. Ne ducem așa, astăzi era duminică, preparam ceva, ce puteam, ba o gogoasă, ba ceva, ciocneam un pahar de vin, stăteam de vorbă, mergeam la horă, altă duminică la alt vecin, întindeam mese la mine, la altul... asta cân' trăia soțu' meu. Acum mă duc la biserică. Asta-i acum mulțumirea mea sufletească. Nu-s certată cu nimeni. Mai are cineva cu invidie. Cu băiatul ăsta, al meu, poate. Îl las pe fiecare-n pace“.

În opinia Mariei, preotul mediază și contribuie la stabilirea unor relații de coabitare armonioase între oameni. El este și cel care mediază relația dintre Dumnezeu și nou-născut, dar și dintre acesta și lume. Preotul prezintă copilul lui Dumnezeu, el se prezintă cu copilul la biserică și, dacă-i băiat, îl duce-n altar, pentru că biserica nu este numai locul de întâlnire cu Dumnezeu, ci și locul în care se întâlnesc oamenii, uniți prin aceeași credință.